

“KONSERVATORIYAMIZ TARIYXI”

Kamalova Gúlmaryam Maqsetdullaevna, Pirnazarov Begis
Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filiali, “Ulitwma kásiplik
hám social gumanitar pánleri kafedirası”, “Kórkem ónertanıw” qánigeligi.

Annotaciya: Bul maqalada konservatoriya sóziniń mánisi, eń dáslep qanday wazıypanı atqarǵanı, qaysı mámleketlerde payda bolǵanlıǵı haqında aytıp ótilgen. Rossiya mámleketinen kelgen professorlar, Ózbekstan mámleketlik konservatoriyasınıń hám Nókis qalasında ashılǵan konservatoriya filialınıń tariyxı, ol jerde jumıs islewshi professor, kompozitor, muzıka sıńshıları haqında aytıp ótilgen.

Tayanış túsinikler: Muzıka, Kórkem óner, konservatoriya, Túrkiстан konservatoriyası, kompozitor, muzıka sıńshılar.

Аннотация: В данной статье описано значение слова «консерватория», какую функцию она выполняла первой и в каких странах появилась. Были упомянуты профессора из России, история Узбекской государственной консерватории и филиала консерватории, открытого в городе Нукусе, работающие там профессора, композиторы и музыковеды.

Базовые понятия: музыка, искусства, консерватория, Туркестанская консерватория, композитор, музыковеды.

Abstract: This article describes the meaning of the word “conservatory”, what function it performed first and in which countries it appeared. Professors from Russia, the history of the Uzbek State Conservatory and the branch of the conservatory opened in the city of Nukus, professors, composers and musicologists working there were mentioned.

Basic concepts: music, arts, conservatory, Turkestan Conservatory, composer, musicologists.

Konservatoriya- (italyansha conservatorio — baspana) muzıkalıq bilim jurtı bolıp, bul jerde túrli jónelistegi muzıka atqarıwshılıǵı, kompozitor hám muzıkashınasıq jónelislerinde bilim beriledi. Eń dáslep konservatoriya Italiya mámleketinde ata-anasınan erte jetim qalǵan, qarawsız jas balalarǵa jasaw ushın jer wazıypasın atqarǵan, waqıt ótiwi menen ol jerler 18-ásirdiń aqırında Evropada zamagóy muzıka bilim jurtı esabında dúzile baslaydı. Amerika, Evropa táreplerdegi

konservatoriyalarda atqarıwshılar hám kompozitorlar bilim aladı, al muzıkasınaslar bolsa institutlardıń muzıka fakultetinde oqıydı.

Ózbekstan mámleketlik konservatoriyasın dunyağa belgili bilim jurtlarınıń arasında bar desek adaspağan bolamız. Bul muzıka bilim jurtı eń dáslep 1918-jılı Túrkiстан xalıq konservatoriyası bolıp dúziledi keyin ala 1934-jıl joqarı muzıka mektebi, 1936-jıl Tashkent konservatoriyası atına ózgerteriledi. Eń dáslep Moskva konservatoriyasınan Ózbekstanğa V.A.Cukkerman, Y.A.Fortunatov hám basqada belgili kompozitor hám profesrlar keledi, ekinshi jahan usırısı sebepli rus musıkantshılardıń Tashkent qalasına kóshiriledi. 1976-jılda konservatoriyağa 1971-1975-jılları rektor lawazımında islegen belgili kompozitor Muxtar Ashrafiy atı berilgen.

2002-jılı Tashkent konservatoriyası Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń pármanı menen Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası etip qaytadan dúziledi.

Bul jerde V.A.Uspenskiy, A.F.Kozlovskiy, B.I.Zeydman, K.L.Lisovskiy, M.Ashrafiy, H.Rahimov, I.Akbarov, Y.Rajabov, F.Sodiqov hám basqada belgili insanlar sabaq beredi, al 2004-2005-jılları 50 ge jaqın professor, 70 ten ziyad dotcentler jumıs islegen. 2020-jılı konservatoriya rektori etip Kamoliddin O‘rinboyev saylanadı. Ózbekstan mámleketlik konservatoriyasında „MUSIQA“ ilmiy-metodik jurnalı jılına 4 márte, Yevroosiyo musıqa fanlari jurnalınıń onlayın túri bar hám jılına eki márte baspadan shıǵadı.

Ózbekstan Respublikası Ministrler Mákemesiniń 2021-jılı 5-apreldegi 186-qararına kóre Nókis qalasında Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası filialı ashıldı. Mádeniyat wáziriniń birinshi orın basarı Baxodir Axmedov basshılıǵındaǵı jıynalısta Ózbekstan mámleketlik kórkem óner hám mádeniyat institutında óz iskerligin dawam etip kiyatırǵan dócent Rudakiy Allanbaev konservatoriyanıń Nókis filialı rektori etip saylanadı. Filialdıń 2021-2022 oqıw jılı ushın bakalavriat tálim baǵdarları boyınsha dóretiwshilik imtixanları Ózbekstan mámleket konservatoriyasında bolıp ótedi hám professional tálim, Muzıkatanıw, direjiorlıq, vokal kórkem óneri, saz atqarıwshılıq jónelisleri boyınsha 45 student qabıl etildi. 2022-2023-jılı oqıwǵa kiriw imtixanları Nókis qalasında jaylasqan 22-sanlı balalar muzıka hám kórkem óner mektebinde bolıp ótti. Prezidentimizdiń baslaması menen Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialıushın taza imarat berilip, bul taza imarat 3mlrd 700mln sum qarjı tiykarında qurıp pitkerildi. 2023-jılı 4-Sentyabr kuni taza imaratın ashılıw máresimi bolıp ótedi, máresiminde Qaraqalpaqstan Respublikası joqarǵı keńesi baslıǵınıń orın basarı R. Saparbaev, Qaraqalpaqstan Respublikası Ministrler keńesi baslıǵınıń orın basarı B. Ótemuratov, Ózbekstan hám

Qaraqalpaqstanğa miyneti sińgen kerkem ǵayratkeri, mámleketlik sıylıqlardıń lauryartı, ataqlı kompozitor hám jámiyetlik isker N. Muxammeddinov hám basqada insanlar sózge shıǵıp, jaslardı shın júreken qutlıqladı.

Filialımız student jasları Resplikamızda bolıp ótetuǵın mádeniyat kúnlerinde bunan basqa sırt mámleketlerde bolıp ótetuǵın kórik tańlawlarda qatnasıp sıylı 1-2-orınlardı alıp kiyatır. Házirgi kúnde bul oqıw ornında dirijior Rajabov Xikmat, Abdirasultanov Joldasbay, Matmuratov Saǵınbay, Qojanazarov Tolıbek, Qalliyev Abat, kompozitorlardan Allanyazov Baxadır, Charshemov Jamil, Abatbaeva Rano, muzıka sıńshılarınan Kamalova Gúlmariyam, Abdullaeva Shaǵzada ustazlarımız studentlerge bilim berip óz iskerligin dawam etirip atır. Nókis qalasında Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası filialınıń ashılıwı mádeniyat xızmetkerleri hám de biz student jaslar ushın Prezidentimizdiń úlken itibarı desek adaspaǵan bolamız. Ullı jurttı basshımızdıń isenimin aqlaw ushın biz studentler toqtamastan bilim alıwǵa, keleshekte belgili bir kásib mamandı bolıwǵa háreket etemiz.

Paydalanılǵan ádebiyatlar

1. Charshemov J. Problems of Using Karakalpak Folklore in Composers //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 270-273.
2. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 818-821.
3. Niyazbaeva A., Kamalova G. ÓZBEKISTON XALQ BAXSHISI QALLIEV TEÑELBAY GENJEBAEVICH IJODI //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2023. – Т. 2. – №. 7. – С. 22-24.
4. Begis P., Kamalova G. M. SÓNYES JULDIZ //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 55-59.
5. Aysawle J., Kamalova G. M. SAHRA BÚLBÚLI ROZA QUTEKEEVA //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 60-66.
6. Dauletbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.
7. Segizbaeva G., Kamalova G. M. DEVELOPMENT OF THE ORCHESTRA OF MUSICAL INSTRUMENTS IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 875-879.
8. Niyazbaeva A. J., Kamalova G. M. CHANQOVUZ MUSIQA ASBOBI VA UNING TURLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 1. – С. 26-30.

9. Kamalova G. M. et al. QARAQALPAQTIN BAY MIYRASI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 52-54.
10. Kamalova G. M., Axmetovna M. A. QOBIZ HAM JIRAWSHILIQ DASTURLERIN SAQLAW //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 123-126.
11. Kamalova G., Akhmetovna M. A. THE LEGACY THAT HAS COME DOWN TO US AS “JETI ASIRIM” //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 117-122.
12. Kamalova G. M. et al. OZBEKSTAN XALIQ BAQSISI GAYRATDIN OTEMURATOV //TADQIQOTLAR. – 2023. – Т. 25. – №. 1. – С. 40-42.
13. Kamalova G. M. et al. OZBEK MUZIKASINDA BALALAR FOLKLORI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 39. – №. 2. – С. 85-87.
14. Тажеждинова С. М., Худайбергенова Г. Ж. Формирование музыкальной культуры студентов //Молодой ученый. – 2018. – №. 47. – С. 380-382.
15. Тажеждинова С. М. Народные песни как фактор развития личности учащихся //Вестник Курганского государственного университета. – 2018. – №. 3 (50). – С. 62-62.
16. Guldana S., Kamalova G. M. J. CHARHEMOVTIN DORETIWSHILIGINDE FUGA JANRI //World scientific research journal. – 2023. – Т. 22. – №. 2. – С. 32-38.
17. Gulxumar D., Gulmaryam K. BASHEROV DYNASTY //World scientific research journal. – 2023. – Т. 22. – №. 2. – С. 26-31.
18. Gulmaryam K. QARAQALPAQ QIZ BAQSISI SAPARGUL //World scientific research journal. – 2023. – Т. 22. – №. 2. – С. 39-42.
19. Kamalova G. M. et al. QARAQALPAQSTANDA AKADEMIYALIQ VOKAL JONELISI //World scientific research journal. – 2023. – Т. 22. – №. 2. – С. 21-25.
20. Kamalova G. M., Axmetovna M. A. QOBIZ HAM JIRAWSHILIQ DASTURLERIN SAQLAW //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 123-126.
21. Kamalova G. M. et al. OZBEK MUZIKASINDA BALALAR FOLKLORI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 39. – №. 2. – С. 85-87.
22. Kamalova, G. (2023). QALEMI OTKIR KOMPOZITOR (D.Djaňabaeva doretiwshilik joli). *Вестник музыки и искусства*, 1(2), 37–39. извлечено от <https://science.uzdknf.uz/index.php/science/article/view/104>

Paydalanilgan adbiyatlar:

1. uz.wikipedia.org/wiki/O'zbekiston_konservatoriyasi